

Джон-Вільям Петерсон

Сергій Пилипенко

Редактор "Плянети", ілюстрованого часопису з претензією на великий тираж, лежав на канапі й нервово дригав ногою. Недокурки труїли повітря бридким пахом. Навпроти, над великим столом із купами списаного паперу, схилився секретар.

— Катуй мене далі, Ванцю! От нездари, от невдахи! Життя вирує, мов повітря перед пропелером, мчить уперед, як рулон на ротаційці, а в них — ряска на ставу, скло, закаляне мухами, шмат іржавої жерсти. Ех, нема пекучої критики! Невже таки не виберемо з цього барахла жадної цікавої новельки? Ну, читай далі, псуй мені нерви...

— Ось якогось ...енка на піваркуша.

— Гарзд, тарабань на всю губу.

"Підсліпуваті хатки низько нап'яли на вікна свої солом'яні шапки. Верби зажурено дивились на тихе скло старенького ставу. Підтикана Горпина..."

— О! Я не казав? Годі! В кошик! Доба індустріялізації йде, а він про зажурені верби, йолоп! А героїня, чуєте — Гор-пи-на. Щось випнуте, як черево вагітної баби, як свинячий кендюх...

— Та не лайтесь. Ось друге — "На просту путь". Читати? Слухайте!

"Микита давно пожадливо хапав очима лискучі, пружисті литки Марусині. Бідна наймичка..."

— Досить! Не можу! Адже ясно: куркуль її незабаром і неодмінно в клуні згвалтує, а вона з помсти та горя піде в комсомол або й у партію. Кращого не вигадують... Дивись-но кінець.

"Електричне сяйво з розчинених вікон клюбу кидало пасма сліпучого проміння на шлях, що вів у далеке місто. Тим шляхом ішла Маруся з Грицьком..."

— Ось бачиш — просто в партію... Горни інше.

— Це щось не сільське, мабуть, бо "Бруковані кроки".

— Ану, може, тут пощастить.

"Сизою мрякою звис над містом туман. По слизьких тротуарах одиноко лящали кроки запізнілих прохожих. Темною масою бовванів на розі великий казан. Там щось ворухилось..."

— Стоп! Знов безпритульні! Дивись на кінець.

— Ось кінець:

"Мотря швидким кроком вийшла з тяжкої заводської брами. Раптом її погляд упав на якусь незграбну масу. На розі стояв давно знайомий казан. Там гартувалась вона для нового життя. Зідхнула:

"Ні, моїй дитині на доведеться цього зазнати. Моя Галочка в школі...— А може, вже й у вузі? Динамічний письменник, нівроку йому! Ні, пропаде "Планета", пропаде, як чотирнадцять пунктів Вільсона..."

— Чекайте-бо. Ось щось Вільсонівське чи, пак, Петерсонівське. Переклад з

англійської. З аркуш буде.

— О, дайош Європу! З цього б і почав, а то...

Редактор аж трохи підвівся, а секретар із задоволеною посмішкою почав:

"Мері били нестерпні дрижаки. Чому, справді, Ричард не спокусив її піти десь у теплий центр Лондону, в густі хащі Гай-парку? Тут, у цій вонючій гавані, так холодно. Густий туман бавовняною пеленою стелеться над скляною поверхнею Темзи й оповиває низькі будівлі на набережній. З розчинених вікон барів кліпають жовтаві вогники підсліпуватих ліхтарів. В їх одсвіті ледве видні високі реї океанських пароплавів.

Ах, Мері так мріяла побувати колись на цих дивовижних потворах! Вони з Ричардом ящіркою були колись прослизнули на "Атлантик", та боцман вчасно помітив і завернув знов униз по драбчастому трапу. Але вона таки візьме своє! В її маленькому худому тільці, під подертим ганчір'ям, криється великий британський дух, її батько загинув десь у кольоніях, прокладаючи путь цивілізації. Він був відважний морець. Її мати — креолка-танцюристка. В далекій Гватемалі надібав її Мерій батько і привіз у туманний Альбїон. Не витримала гаряча південна натура креолки північної мряки й швидко згоріла в сухотах. Мері опинилась на тротуарі..."

Редактор цмокнув:

— О, відразу чути досвідчену руку! Трошки задовгий вступ, але вже є зав'язка, намічені типи героїв, читач чекає на їхню боротьбу за свої мрії. Це вам не наші азіатські Горпиніди та Микитіди. А головне — незнайоме тло захоплює! Молодець, як він там — Петерсон чи що? Ех, відірвані ми від європейського життя... Ану, Ванцю, десь із середини, бо вже пізно. Сам потім одредагуєш, як спинимося на цьому... як його звати?

— "Крізь морський туман".

— Ага, не харківський, не київський і не "Проста путь". Ну, гони з середини.

"Розділ четвертий

Мері вже два роки нудьгувала в цій пустельній фермі Нью-Гемпстон, плачучи іноді в куточку, мріючи про своє улюблене, тепер таке далеке, недосяжне море. Ах, Ричард! Як міг він бути такий жорстокий? Як міг він лишити її одну-однісіньку на поталу цьому товстому огидному Конрадові? Коли він пожадливими очима оглядає її напівсформовану дівочу постать, їй здається, ніби мерзотні червоні руки фермера, порослі густим рудим волоссям, уже хапають її. Але ж недурно ховає вона за корсажем тонкий сталевий стилет — єдине, що лишилося на пам'ять від палкої креолки-матері. О! Вона зуміє захистити себе. В крайньому разі батрак Джемс допоможе. Недурно він глибоко зідхає й соромливо червоніє, коли вона проходить повз нього. Бідний! Він гадає, що Мері може зглянутися з цієї слинявої любови..."

— Годі! Прекрасно! Інтрига ускладнюється, вводяться нові герої, намічається цікава боротьба інтересів. "Планета" врятована! Щоб конче мати певність і не гаяти часу, — останній абзац і край.

Секретар перегорнув сторінки.

— Ось фінал:

"Глухо мурчала велетенська машина "Атлантика", могутнім рухом розрізаючи пінливі океанські хвилі. На бугшприті сяяв широко розкритим оком прожектор, кидаючи сліпучі пасма проміння в невідому далину, де чекало Мері й Ричарда щасливе майбутнє. Ніжним рухом розгорнула Мері сповивальник і шепнула дитині хвильним, чулим голосом:

— Бачиш, любий, тобі не доведеться вже блукати в туманах.

Кінець"

— Так! Іде в чергове число. Більше б отаких... Ванцю, як той автор, ніяк не запам'ятаю?

— Джон-Вільям Петерсон, сер редактор!

— А хто переклав, містер секретар?

— Ніхто, мілорд...

— Як?!

— Так. Автор цього оповідання — я, Іван Васильович Петренко. Пожалуйте гонорар!

3/I 1927 р.